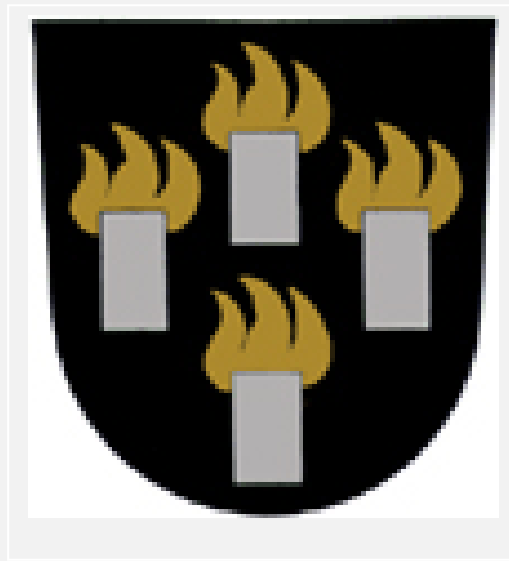

**SUOMUSSALMEN KUNNAN
YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN
VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE
2021 – 2024**

Suomussalmen kunta

Tekninen lautakunta

4.3.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	
1.1 VALVONTASUUNNITELMA JA SEN TAVOITTEET	3
2. ALUEEN YMPÄRISTÖOLOSUHTEET JA PILAANTUMISEN VAARAA AIHEUTTAVAT TOIMINNOT	3
3. VALVOTTAVAT KOHTEET	4
3.1 Ympäristönsuojelulaki	4
3.1.1 Ympäristöluvanvaraiset ja rekisteröitävät kohteet	4
3.1.2 Ilmoitusvelvolliset toiminnot	5
3.1.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	6
Poikkeustilanteet	
Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi	
Muut valvontakohteet	
3.2 Jätelain valvonta	6
3.2.1 Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta	6
3.2.2 Jätelain 124 §:n mukaiset tarkastukset	7
3.2.3 Jätelain yleinen valvonta	8
3.3 Muun lainsäädännön mukainen valvonta	8
3.3.1 Vesilain valvonta	8
3.3.2 Vesihuoltolain valvonta	8
3.3.4 Maa-aineslain valvonta	8
3.3.5 Maastoliikenne- ja vesiliikennelain valvonta	9
3.3.6 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta	9
3.3.7 Kemikaalilain valvonta	9
4. TOIMINTOJEN RISKIARVIOINTI	9
5. VALVONTAOHJELMAN LAATIMINEN	13
6. VALVONTATOIMENPITEET	13
7. VALVONTAOHJELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	14
8. VALVONNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT	14
9. VALVONNAN ORGANISOINTI JA RESURSSIT	14

1. JOHDANTO

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain (YSL 572/2014) mukaista säännöllistä valvontaa varten valvontasuunnitelma (YSL 168 §). Valvontasuunnitelmaan vaadittava sisältö on kuvattu ympäristönsuojeluasetuksessa 28 §. Suunnitelman tulee sisältää tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista keinoista ja valvonnan voimavaroista henkilötyövuosina. Suunnitelmassa on oltava kuvaus valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteista sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö.

1.1 VALVONTASUUNNITELMA JA SEN TAVOITTEET

Ympäristönsuojelulain 167 § mukaan valvontaviranomaisen tulee järjestää kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta siten, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja sen tulee perustua ympäristöriskien arviointiin. Ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja on valvottava säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys määritetään ympäristöriskien perusteella.

Valvontasuunnitelma tarkastetaan neljän vuoden välein ja seuraavan kerran kaudelle 2025 – 2029. Valvontasuunnitelmaa täydentämään on laadittu valvonta-ohjelma, jota päivitetään jatkuvasti uusien ja poistuvien toimintojen osalta.

Valvonnan tavoitteena on laadukas ja tehokas valvonta, joka puuttuu epäkohtiin riittävän ajoissa. Suunnitelmallisen valvonnan kohdentumiseen käytetään riskinarviointia, jolloin valvonta kohdistuu ympäristövaikutuksiltaan ja riskeiltään merkittävimpiin kohteisiin.

2. ALUEEN YMPÄRISTÖOLOSUHTEET JA PILAANTUMISEN VAARAA AIHEUTTAVAT TOIMINNOT

Suomussalmella asukkaita on noin 7 850. Kunnan kokonaispinta-ala on 5 879 km², josta vesistöjen osuus on 602 m² eli noin 10 %. Suurimmat keskusjärvet ovat säännöstellyt Kiantajärvi ja Vuokkijärvi. Suomussalmen vesistöjen veden laatu on pääosin hyvä. Vuokkijärvi on lievästi rehevöitynyt ja siinä on normaalia korkeampi humuspitoisuus. Kunnan pohjoisosien järvet, esimerkiksi Hossan Öllöri ja Iso-Valkeinen sekä Juntusrannan Tulijärvi, ovat kirkasvetisiä. Myös harjualueiden järvet, kuten Ala-Valkeinen, Koljatinjärvi ja Kevättijärvi, ovat pääsääntöisesti kirkasvetisiä.

Suomussalmen kunnan alueella on yhteensä 52 Natura-aluetta, joista useimmat sijoittuvat vesistöalueille.

Suomussalmen kunnan alueella on 75 luokiteltua pohjavesialuetta. Pohjavesialueista vedenhankintaa varten tärkeisiin pohjavesialueisiin, joiden vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin kuuluu 12 pohjavesialuetta.

Muuhun vedenhankintakäyttöön soveltuvia pohjavesialueita, jotka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuvat tärkeiden pohjavesialueiden kaltaiseen käyttöön kuuluu 61 pohjavesialuetta.

Pohjavesialueisiin, joiden pohjavedestä jokin merkittävä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen, kuuluu 2 pohjavesialuetta.

Suomussalmella käytettävä talousvesi on pohjavettä. Vedenhankinnan kannalta merkittävin alue on Pesiöjärveltä Jumaliskylään ulottuva harjujakso, jossa sijaitsevat Haverisen, Hietasärkän ja Välikankaan pohjavedenottamot. Näistä vedenottamoista tuotetaan noin 95 % kunnan vesihuoltolaitoksen talousvedestä Suomussalmen ja Suomussalmen kirkonkylän taajamien talousveden tarpeisiin.

Loput tuotetaan yksittäisissä toiminta-aluekohtaisissa pohjavedenottamoissa. Muita pohjavedenottamoita ovat Alanteenkangas (Juntusranta), Alavuokki, Näljänkä, Perangankangas, Piispajärvi, Hossa, Saarikylä sekä Pyykkölänvaara.

Suomussalmen kunnan alueella toimii kolme jätevedenpuhdistamo. Keskustaaajaman jätevedet käsitellään Pitämän jätevedenpuhdistamolla. Lisäksi Juntusrannan ja Hossan toiminta-alueilla on omat jätevedenpuhdistamot.

Merkittävimmät ympäristön pilaantumisen riskit Suomussalmella liittyvät maaperän tai pinta- ja pohjavesien pilaantumiseen ja muulle luonnolle aiheutuvaan haittaan, terveyshaitan aiheutumiseen tai ympäristön yleisen viihtyisyyden ja virkistyskäytön soveltuvuuden vähentymiseen asutuksen läheisyydessä.

Maaperän tai pohja- ja pintavesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavat mm. maa-ainesten otto, polttoaineiden varastointi, asutusten jätevedet, maatalous, jätteidenkäsittelytoiminnot ja ampumaradat. Päällysteiden valmistamiseen, murskaus- ja louhintatoimintaan, autopurkamoihin ja teollisiin toimintoihin liittyy vaarallisten kemikaalien varastointia. Kunnan alueella on useita vanhoja, käytöstä poistettuja kaatopaikkoja sekä polttoaineiden jakelupaikkoja, joiden valvontaan sisältyy sekä riskikartoituksia että vaikutusten seuranta.

3. VALVOTTAVAT KOHTEET

Suomussalmen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavia kohteita on vuoden 2021 alussa yhteensä 115. Joillakin maa-ainesten ottoalueilla on yhteislupakäsittelyn sijaan maa-ainestuluvan lisäksi vielä erillinen ympäristölupa.

3.1 Ympäristönsuojelulaki

3.1.1 Ympäristöluvanvaraiset ja rekisteröitävät kohteet

YMPÄRISTÖLUVAN VARAISET TOIMINNOT	KOhteiden LUKUMÄÄRÄ	% KAIKISTA KOhteISTA
Kemikaalien tai polttonesteiden varastointi tai käsittely	1	2,3
Polttonesteiden jakeluasema	1	2,3
Kiven louhinta, tai murskaamo	20	46,5
Eläinsuoja	10	23,3
Jätteiden ammattimainen tai laitospäinen käsittely sekä jätevesien käsittely	8	18,6
Ampumaradat	1	2,3
Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata	2	4,7

REKISTERÖITÄVÄT TOIMINNOT	KOhteiden LUKUMÄÄRÄ	% KAIKISTA KOhteISTA
Energiatuotantoyksikkö	3	33,3
Polttonesteiden jakeluasema	4	44,4
Betonitehdas	1	11,1
Eläinsuoja	1	11,1

Kainuun ELY – keskuksen valvonnassa on vuoden 2021 alussa 14 ympäristölupakohdetta. Kohteisiin kuuluvat jäteveden puhdistamot, kalanviljelylaitokset, luonnonravintolammet, Tulikiven louhos ja suljettu kaatopaikka. Lisäksi ELY valvoo Suomussalmen kunnan alueella kuutta Suomussalmen kotipaikkakunnakseen rekisteröinyttä jätteen kuljettajaa ja kolmea MARA-asetuksen mukaista kohdetta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on mahdollisuus osallistua ELY-keskuksen valvomien kohteiden määräaikaistarkastuksiin.

3.1.2 Ilmoitusvelvolliset toiminnot

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tai tapahtumasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 118 §). Ilmoitukset koskevat pääasiassa ulkoilmakonsertteja, tilapäistä murskausta ja

rakentamista. Ilmoituksen johdosta tehdään tarvittaessa tarkastus ja toiminnan aikana melumittauksia. Vuodelle 2021 on

Koeluonteisesta, lyhytaikaisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on esimerkiksi kokeilla uutta tekniikkaa, raaka-ainetta, valmistusmenetelmää tai käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun seikan selvittämiseksi, on tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle (YSL 119 §).

Koeluonteinen toiminta tarkastetaan tarvittaessa toiminnan aikana.

Vuodelle 2021 on käsitelty yksi ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen ilmoitus, Suomussalmi ralli 2021. Odotettavissa on kesällä Suomussalmi Rock ja moottorisaha veiston SM-kisat.

3.1.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Poikkeustilanteet

Poikkeuksellisesta tilanteesta, kuten esimerkiksi onnettomuudesta tai tuotantohäiriöstä, josta aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheuta ympäristön pilaantumisen vaaraa tai aiheutuu erityisiä toimia jätehuollossa, on ilmoitettava valvontaviranomaiselle (YSL 120 §). Poikkeuksellisessa tilanteessa suoritetaan aina tarkastus.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa yksittäisiä määräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi muille kuin luvan- tai ilmoituksenvaraisille tai rekisteröitäville toiminnoille. Annettua määräystä valvotaan tarkastuksella.

Muut valvontakohteet

Talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolella säädetään ympäristönsuojelulain (527/2014) 16 luvussa sekä hajajätevesiasetuksessa (157/2017). Näiden kohteiden valvontaa tehdään tarvittaessa tai ilmoituksen perusteella.

Talousjätevesien käsittelyvaatimuksista voi hakea poikkeamista (YSL 156 d §). Poikkeaminen voidaan myöntää enintään viideksi vuodeksi, jos ympäristönsuojelulaissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Poikkeamishakemukset käsitellään ja tarvittaessa tehdään tarkastuskäynti.

Valtioneuvoston asetukseen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) liittyy lannan ja orgaanisten lannoitteiden aumavarastoinnista tehtyjen ilmoitusten käsittely ja tarvittaessa tarkastuskäynti. Asetuksen valvontaan kuuluu myös lannanlevityssäännösten noudattaminen. Valvontaa tehdään aumausilmoitusten tarkastusten yhteydessä ja yleisöilmoitusten perusteella.

3.2 Jätelain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu jätelain (646/2011) nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta. Yleinen valvontavastuu on yhteinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

3.2.1 Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta

Jätelain 100 §:n mukaan jätteen ammattimaista keräystoimintaa harjoittavan on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toiminnan merkitsemiseksi jätehuoltorekisteriin. Ilmoitus jätteen keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin on valvonnan väline. Sen avulla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saa tiedon valvottavasta toiminnasta. Jätelain mukaan näiden kohteiden tarkastuksista on tehtävä suunnitelma, joka perustuu arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista. Suunnitelma voidaan liittää ympäristönsuojelulain mukaiseen valvontaohjelmaan.

Jätteen ammattimaisten keräyspaikkojen lukumäärä

Jätelain 100 §:n kohteet	Lukumäärä
Toiminnanharjoittajat	3
Keräyspaikat	22

3.2.2 Jätelain 124 §:n mukaiset tarkastukset

Jätelain 124 § velvoittaa valvontaviranomaiset tarkastamaan määräajoin laitokset ja yritykset, joissa:

- 1) harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä;
- 2) syntyy vaarallista jätettä;
- 3) harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä;
- 4) toimitaan jätteen välittäjänä;
- 5) toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Jätelain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulla näistä tehtävistä on jätteen ammattimaisen keräyksen valvonta sekä jätteen laitos- tai ammattimainen käsittely niiltä osin kuin ne kuuluvat kunnan ympäristönsuojelulain mukaisiin valvottaviin kohteisiin. Jätelain mukaan vastuu jätteiden kuljetus- ja välitystoiminnan valvonnasta kuuluu ensisijaisesti ELY-keskukselle.

Valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Tällaisten toimintoja voidaan arvioida olevan

Suomussalmella useita kymmeniä. Tarkasta lukumäärästä ei ole tietoa. Tarkastuksia tehdään ilmoitusten tai muun havainnoinnin perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on suunnitellusti tarkastettava ja valvottava niitä valvontavastuuseensa kuuluvia toimintoja, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja. Suomussalmen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella ei ole tiedossa tällaisia toimintoja.

3.2.3 Jätelain yleinen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluva jätelain yleinen valvonta kohdistuu muun muassa jätehuoltoon liittymisen valvontaan, jätehuoltomääräysten valvontaan ja roskaantumisasioihin.

Jätelain perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa ei-luvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen (JL 125 §) roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaisuuden varmistamiseksi. Annettua määräystä valvotaan. Valvontatarve määritetään tapauskohtaisesti.

Roskaantumisesta johtuvan maaperän pilaantumisen osalta tehdään yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa ja rakennetun kiinteistön epäsiisteyden ja siihen liittyvän varastoinnin osalta kunnan rakennusvalvontaviranomaisen kanssa.

3.3 Muun lainsäädännön mukainen valvonta

3.3.1 Vesilain valvonta

Vesilain (587/2011) mukaisia valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja ELY-keskus. Tämä valvontatehtävä on rinnakkainen lukuun ottamatta ojitusasioita, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yleistä vesilain valvontaa tehdään yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, ja viranomaismenettelyistä sovitaan yhdessä tapauskohtaisesti.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevat erimielisyydet, jotka eivät edellytä lupaa ja joita ei käsitellä ojitustoimituksessa. Edellytyksenä on, että erimielisyydet koskevat ojan tekemistä toisen maalle tai veden johtamista toisen maalla olevaan ojaan tai puroon tai muuta vastaavaa syytä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ratkaista pelkästään sellaisen yhteistä ojitusta koskevan erimielisyyden, jossa osapuolina on kaksi hyödynsaajaa. Ojitusasia tulee vireille asianomaisen kirjallisella vireillepanolla.

3.3.2 Vesihuoltolain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena ja sille kuuluu valvontatehtäviä vesihuoltolaitosten toiminta-alueella, kuten kiinteistöjen vesihuoltoon liittämismääräysten toteutumisen valvonta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää vapautuksen kiinteistön liittämiselvöllisyydestä vesihuoltolaitoksen verkostoon, jos vesihuoltolaissa säädetyt vapauttamisen perusteet täyttyvät. Vapauttamisasiat tulevat vireille kirjallisella hakemuksella, ja muut valvontatehtävät pääasiassa yleisöilmoitusten tai vesihuoltolaitosten ilmoitusten perusteella.

3.3.4 Maa-aineslain valvonta

Maa-aineslain mukainen valvonta tarkoittaa maa-aineslupien sekä kotitarveoton valvontaa. Valvottavia maa-aineslupia on Suomussalmella vuoden 2021 alussa 47 kpl. Näistä 20 kohteessa on myös ympäristölupa. Toiminnassa olevilla maa-ainesten ottoalueilla tehdään tarkastus valvontasuunnitelman mukaisesti sekä toiminnan luvan valmisteluvaiheessa ja lopputarkastuksen yhteydessä.

Voimassa olevia kotitarveottoilmoituksia on 10 kpl. Kohteiden valvontaa suoritetaan riskiarvioinnin pohjalta.

3.3.5 Maastoliikenne- ja vesiliikennelain valvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta on haettava lupa, jos toistuvasti järjestetään kilpailuja tai harjoituksia moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla samassa maastossa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen päättää moottorikelkkailureittien reittisuunnitelmien hyväksymisestä.

Vesiliikennelain (436/1996) mukaan moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyväan järjestämiseen samalla vesialueella on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Näiden luvanvaraisten toimintojen valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

3.3.6 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaiseen valvontaan kuuluu huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmien hyväksyminen.

3.3.7 Kemikaalilain valvonta

Kemikaalilain (599/2013) mukaista valvontaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee osana ympäristönluvan- ja ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien laitosten valvontaa ensisijaisesti niissä kohteissa, joissa kemikaalien käyttö tai varastointi on merkittävää.

4. TOIMINTOJEN RISKIARVIOINTI

Ympäristöluvan- ja ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien kohteiden tarkastustiheys perustuu riskinarviointiin. Riskillä tarkoitetaan toiminnasta aiheutuvaa tapahtumaa, jonka seurauksena ympäristö voi pilaantua. Merkittävyteen vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyys ja siitä aiheutuvan seurauksen vakavuus. Mitä suuremman riskin toiminta ympäristölle aiheuttaa, sitä tiiviimmin sitä on valvottava.

Riskinarvioinnissa on otettu huomioon sekä toimialakohtaiset että laitoskohtaiset riskit. Laitoskohtainen riskinarviointi sisältää toiminta- ja sijaintiriskien arvioinnin. Riskinarvioinnin perusteella määritellään valvontakohteiden määräaikaistarkastusten tiheys.

Tarkastuksen perusteella laitoskohtainen riski voidaan arvioida uudelleen.

Toimialakohtainen riskinarviointi perustuu erilaisista toiminnoista aiheutuvien ympäristöriskien tunnistamiseen. Arvioinnissa käytettäviä riskejä ovat:

- päästöt ilmaan (sisältää pölyn ja hajun), määrä ja laatu
- melupäästöt ja tärinä
- viemäriin johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- vesistöön johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- muodostuvat jätteet, määrä ja laatu
- päästöt maaperään ja pohjaveteen
- roskaantuminen ja epäsiisteys
- vaarallisten aineiden määrä
- onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski

Toimialakohtaisten riskien pisteytys:

Pisteet	Riskin merkittävyys
0	ei riskiä - toiminnalla ei ole ympäristövaikutuksia
1	vähäinen - lyhytaikainen viihtyvyyshaitta, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa
2	kohtalainen - aiheuttaa viihtyvyyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa
3	merkittävä - aiheuttaa vaaraa terveydelle, merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa

Toimialakohtaiset riskipisteet:

Toimiala	Riskipisteet
Metalliteollisuus/pintakäsittelylaitokset	9
Energian tuotanto	8
Kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely	10
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	8
Kivenlouhinta ja -murskaus	10
Asfalttiasemat	10

Mineraalituotteiden valmistus	8
Pesula	2
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	6
Eläinsuojat	6
Liikenne / varikot	6
Liikenne/moottoriurheiluradat ja lentopaikat	10
Jätteiden laitostainen tai ammattimainen käsittely	14
Ampumaradat	10
Krematorio tai lemmikkieläinten polttolaitos	2
Naapuruussuhdelain 17 §:n mukainen toiminta	12

Laitoskohtaisessa arvioinnissa tunnistetaan kunkin laitoksen yksilölliset riskit. Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka.

Arvioinnissa otetaan huomioon laitoksen sijaintiriski ja toimintaan liittyvät riskit. Pisteitä laitokselle annetaan joka kohdassa 0 tai 1.

Sijaintiriskin osalta tarkastellaan:

- pohjavesialue
- ranta-alue
- asutuksen/loma-asutuksen läheisyys
- vaikutuspiirissä olevat muut herkäät kohteet (mm. koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistyskohteet)

Toimintariskin osalta tarkastellaan:

- toiminnan luonne ja laajuus
- tilat ja laitteet
- kemikaalien käyttö ja varastointi
- kuljetukset ja varastointi
- valvontahistoria

Toimiala- ja laitoskohtaisen riskipisteytyksen perusteella laitokset sijoittuvat neljään valvontaluokkaan, jonka perusteella tarkastustiheys määräytyy. Riskipisteiden perusteella valvontaluokat ja tarkastustiheydet ovat seuraavat:

Riskipisteet	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
➤ 22	I	vuosittain
16 – 22	II	kerran kolmessa vuodessa
9 – 15	III	kerran viidessä vuodessa
0 - 8	IV	kerran kymmenessä vuodessa

Laitoskohtaista valvontaluokkaa tarkennetaan vielä arvioimalla laitoksesta mahdollisesti aiheutuvan päästön todennäköisyyttä ja seurauksen vakavuutta seuraavan riskimatriisin avulla:

Riskin todennäköisyys	Valvontaluokka		
	Suuri	III	II
Kohtuullinen	IV	II	I
Pieni	IV	III	II
Riskin seuraus	Lievä	Kohtalainen	Vakava

Laitoskohtaiset valvontaluokat ovat seuraavat:

Valvontaluokat	
I	Ympäristöpäästöllä voi olla terveyteen ja ympäristöön tilaan liittyviä merkittäviä seurauksia. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia. valvontakäynnit tehdään kerran vuodessa.
II	Ympäristöpäästöllä voi olla viihtyisyyteen ja ympäristön tilaan liittyviä, kestoaltaan vaihtelevia seurauksia. Valvontakäynnit tehdään kerran kolmessa vuodessa.
III	Ympäristöpäästöllä voi olla vähäisiä ja lyhytaikaisia vaikutuksia. Ei aiheuta ympäristön pilaantumista. Valvontakäynnit tehdään kerran viidessä vuodessa.
IV	Ympäristöpäästöllä ei juurikaan vaikutusta ympäristöön. Toimintaa on valvottava tavanomaista harvemmin. Valvontakäynnit tehdään kerran kymmenessä vuodessa.

5. VALVONTAOHJELMAN LAATIMINEN

Valvontaohjelma sisältää suunnitelman vuosittain tehtävistä luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista laitoskohtaisesti.

Määräaikaistarkastusten tiheys, vaihdellen yhdestä kymmeneen vuoteen, on määritetty ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Määräaikaistarkastusten järjestämisessä ei käytetä otantamenettelyä.

Valvontaohjelma koostuu ympäristö- ja maa-ainesluvan ja ilmoituksenvaraisten sekä rekisteröitävien laitosten ja toimintojen luettelosta, joka sisältää laitoskohtaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä määräaikaistarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä.

Valvonta - ohjelma sisältää myös luettelon jätteiden ammattimaisista keräyspaikoista ja suunnitelman niihin tehtävistä tarkastuksista. Valvontaohjelma laaditaan vuosittain ja pidetään ajan tasalla uusien ja poistuvien toimintojen osalta. Valvontaohjelman mukaiset tarkastukset ovat maksullisia.

Tekninen lautakunta vahvistaa valvontaohjelman vuosittain ja valvoo sen toteutumista. Valvontaohjelman yhteenveto on julkinen asiakirja. Valvontaohjelman toimenpide- ja kohdeluettelo ei ole julkinen.

Valvontaohjelma ei välttämättä sisällä kaikkia tarkastuskäyntejä.

Ympäristönsuojelulain 169 § mukaan ympäristöviranomaisen on varauduttava toiminnan tarkastamiseen tilanteissa, joissa onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista. Tarve valvontatarkastuksiin voi syntyä ympäristöviranomaiselle tulevien ilmoitusten tai viranhaltijoiden omien havaintojen ja harkinnan perusteella. Mikäli ympäristönsuojelulain 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ei ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, voi asianosainen tai muu ympäristönsuojelulain 186 §:n mukainen taho panna asian kirjallisesti vireille.

6. VALVONTATOIMENPITEET

Keskeisin suunnitelmallisen valvonnan keino ovat suunnitelmalliset, kohteissa tehtävät määräaikaistarkastukset. Määräaikaistarkastusten tiheys määritetään riskinarvioinnin perusteella. Määräaikaistarkastuksella tarkoitetaan valvontaohjelman mukaista, määräajoin tehtävää maksullista valvontatarkastusta, jolla varmistetaan, että toiminta on ympäristöluvan tai ilmoituksen mukaista ja että toiminta täyttää ympäristönsuojelulainsäädännön vaatimukset.

Tarkastuksista sovitaan toiminnanharjoittajan kanssa etukäteen ja niistä laaditaan tarkastuskertomus, joka lähetetään toiminnanharjoittajalle, muille tarkastuksessa

mukana olleille ja kirjataan kunnan tietojärjestelmään. Tarkastuksissa käydään läpi myös toiminnanharjoittajan tekemät vuosiyhteenvetotiedot ja muut toimintaan liittyvät seurantatiedot.

Tarkastukseen sisältyy ennakovalmistelu, toiminnanharjoittajan seurantatietojen ja raporttien tarkastaminen, matka-aika, varsinainen tarkastuskäynti paikan päällä, tarkastuskertomuksen laadinta ja muu tarkastuksen aiheuttama jälkityö.

7. VALVONTAOHJELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Valvontaohjelma päivitetään vuosittain ja sen tulee sisältää seuraavan ohjelmakauden suunnitelman lisäksi arvio edellisen ohjelmakauden toteutumisesta. Arvioinnissa kuvataan toteutuneiden suunnitelmallisten tarkastusten määrä ja niiden vastaaminen asetettuihin tavoitteisiin. Näin pystytään laatimaan toteuttamiskelpoinen suunnitelma tuleville kausille. Jos muita kuin suunnitelmallisia tarkastuksia on runsaasti, tuodaan myös ne arvioinnissa esiin. Valvonnan laatua ja vaikuttavuutta tarkastelemalla pystytään tulevaisuudessa kiinnittämään huomio olennaisiin asioihin tarkastuksia tehdessä ja niitä suunnitellessa.

8. VALVONNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen tai rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista sekä muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta peritään Suomussalmen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen maksu.

Määräaikaistarkastusten tiheys on määritetty ympäristöriskien perusteella. Uusille lupavelvollisille kohteille tehdään ensimmäinen tarkastus toiminnan aloittamisen yhteydessä. Myös tarkastuksista, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi tai 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi, voidaan periä maksu.

9. VALVONNAN ORGANISOINTI JA RESURSSIT

Suomussalmen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien hoitoon on käytettävissä yksi henkilötyövuosi. Valvontaohjelman mukaisiin määräaikaistarkastuksiin on käytettävissä noin 0,2 henkilötyövuotta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävien ympäristölupien ja rekisteröitävien kohteiden valvonnassa toimivalta on kunnalla.

Valvonnassa tehdään yhteistyötä rakennusvalvonnan, kunnallistekniikan, kaavoituksen, maaseutuviranomaisen ja muiden kunnan hallintokuntien kanssa.

Ulkopuolisista viranomaisista yhteistyötä luvanvaraisten ja rekisteröityjen kohteiden valvonnassa tehdään Kainuun ELY - keskuksen, Kainuun Pelastuslaitoksen ja Kainuun ympäristöterveyden huollon kanssa.

Kunnan ympäristötarkastaja myös osallistuu tarvittaessa Kainuun ELY - keskuksen valvomien, Suomussalmella sijaitsevien kohteiden tarkastuksiin.

Kainuun Pelastuslaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä polttonesteiden varastointiin ja jakeluun liittyvien toimintojen valvonnassa sekä onnettomuustilanteissa.

Ympäristöterveyshuollon kanssa tehdään valvontayhteistyötä ihmisten terveyteen liittyvissä asioissa.

Suomussalmen kunnan jätehuollon viranomaistehtävistä sekä jätteen hyödyntämisestä, käsittelystä ja neuvonnasta vastaa Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi.